

WSTĘP DO PRAW CZŁOWIEKA

SCENARIUSZ DO ZAJĘĆ Z ZAKRESU PRAW CZŁOWIEKA

Žmogaus teisių balsas

TAUTINIŲ MAŽUMŲ DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

Scenariusze dla nauczycieli

PRAWA CZŁOWIEKA

Poradnik metodyczny zawiera scenariusze do zajęć z zakresu praw człowieka dla nauczycieli i osób pracujących z młodzieżą. Poradnik metodyczny składa się ze zwężonej informacji wstępnej, listy kluczowych pojęć, pytań do dyskusji i metod dydaktycznych. Poradnik koncentruje się na edukacji w zakresie praw człowieka dla uczniów klas 8-12.

TREŚĆ: Agnė Vitkutė, Giedrė Šėmytė, Goda Savickaitė, Milda Janeikaitė

PROJEKT OKŁADKI: Ruta Krau

INFORMACJE PODSTAWOWE

Prawa człowieka są podstawowymi prawami, bez których nie jest możliwe bezpieczne i godne życie ludzkie. Prawa człowieka chronią nasze życie i ciało przed krzywdą, pozwalając nam żyć jako wolne jednostki i angażować się w szeroki zakres działań – wyrażać siebie, uczyć się, spotykać się z przyjaciółmi i współtowarzyszami itd.

Aby zagwarantować to, że prawa człowieka są realne i możliwe do wyegzekwowania, państwa zobowiązały się do ich ochrony i podnoszenia świadomości społecznej poprzez przyjęcie odpowiedniego ustawodawstwa.

Wszystkim ludziom przysługują prawa człowieka i mogą z nich korzystać. Prawa te nie zależą od narodowości, rasy, płci, orientacji seksualnej czy majątku. Niekiedy ludzie myślą, że tylko tym, którzy nie zrobili nic złego przysługują prawa człowieka, a inni po prostu na nie nie zasługują. To nie jest prawda. Niektóre prawa człowieka mogą przysługiwać w ograniczonym zakresie, ale nikt nie może być pozbawiony praw człowieka.

Prawa człowieka nie oznaczają, że możecie robić cokolwiek chcecie. Najlepszym sposobem na wyjaśnienie granic praw człowieka jest powiedzenie: „Prawo jednego człowieka kończy się tam, gdzie zaczyna się prawo innego człowieka”. Wasze prawa i interesy muszą być zrównoważone z prawami i interesami innych i musi zostać znaleziony kompromis.

Prawa człowieka mogą być ograniczone. Niektóre z waszych praw i wolności mogą zostać ograniczone w celu ochrony praw i wolności innych osób oraz dla dobra reszty społeczeństwa.

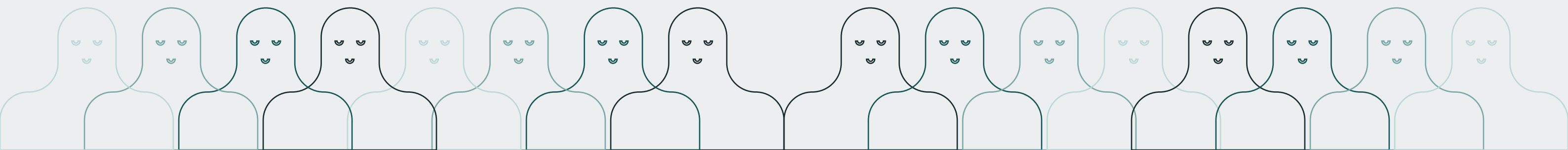
Prawa człowieka składają się z różnych praw i wolności. Te prawa i wolności można podzielić na dwie główne grupy według ich tematyki: prawa obywatelskie i polityczne oraz prawa społeczne i ekonomiczne. Jednak wszystkie prawa człowieka są ze sobą powiązane – pozbawienie jednego prawa może mieć negatywny wpływ na inne prawa.

Oczywiste jest, że oprócz praw macie również obowiązki. Wasze zobowiązania w zakresie praw człowieka wynikają z bardzo prostej zasady: jeśli wy szanujecie innych, inni będą szanować was.

Musicie szanować innych ludzi – tych wokół siebie i wszystkich innych członków społeczeństwa. Szacunek może oznaczać kilka rzeczy: być tolerancyjnym, nie dyskryminować, pomagać, być uprzejmym itd. Traktowanie innych w ten sposób znacznie poprawia środowisko, w którym na co dzień żyjecie.

Przy korzystaniu ze swoich praw starajcie się nie przekraczać granic i szanować prawa innych. Nie oznacza to, że jesteście ograniczeni lub że wasze prawa są mniej ważne. Ale możecie spróbować zrównoważyć własne interesy z interesami innych, tak aby każdy mógł bez przeszkód korzystać ze swoich praw.

Wreszcie, jeżeli wy poskarżyliście się komuś na naruszenie swoich praw, wówczas macie obowiązek współpracować. W większości przypadków, aby złożyć skargę dotyczącą naruszenia praw człowieka, musicie sporządzić formalną skargę w określonej formie. Wasze zadanie –

jak najdokładniej wyjaśnić, co wam wiadomo i co może być istotne dla sprawy, na którą się skarżycie. Jeżeli organy rozpatrujące wasze zażalenie potrzebują więcej informacji, to w waszym interesie leży, aby dostarczyć jak najwięcej informacji.

KLUCZOWE POJĘCIA I FAKTY

- Prawa człowieka to zespół praw i wolności, które przysługują każdemu człowiekowi bez względu na rasę, płeć, język, wyznanie, przekonania polityczne, pochodzenie narodowe i społeczne, majątek itp. Prawa człowieka są niezbywalne (nie można się ich zrzec) i nienaruszalne.
- Prawa człowieka opierają się na założeniu, że wszyscy ludzie są godni szacunku. Wszyscy ludzie są **równi**, a ich **godność** powinna być traktowana jako podstawowa wartość.
- Prawa człowieka zostały włączone do **prawa międzynarodowego**, tworząc zobowiązania dla państw do ich zagwarantowania. Rządy państw powinny zapewnić, że podstawowe potrzeby każdego człowieka są zaspokojone, łącznie z potrzebą godności osobistej.
- Prawa człowieka nie gwarantują życia w wielkim dostatku, wolnego od krzywdy i zranienia. One tworzą podstawę, zestaw minimalnych praw, które określają, co jest potrzebne, aby ludzie mogli żyć **godnie**.
- Większość praw człowieka może być w pewnych okolicznościach **ograniczona**, jeżeli jest to konieczne dla ochrony praw innych osób lub jeżeli jest to konieczne dla dobra całego społeczeństwa.
- Jednak niektóre prawa człowieka, takie jak prawo do życia i prawo do wolności od nieludzkiego i poniżającego traktowania, **nigdy nie mogą być ograniczone**.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Z jakich praw człowieka korzystacie?
2. Jakie przypadki łamania praw człowieka widzicie wokół siebie?
3. Jakie prawa człowieka są naruszane poprzez znęcanie się?
4. Mowa nienawiści w internecie – czy jest to naruszenie praw człowieka?
5. Co to znaczy, że prawa człowieka nie są absolutne?

METODA

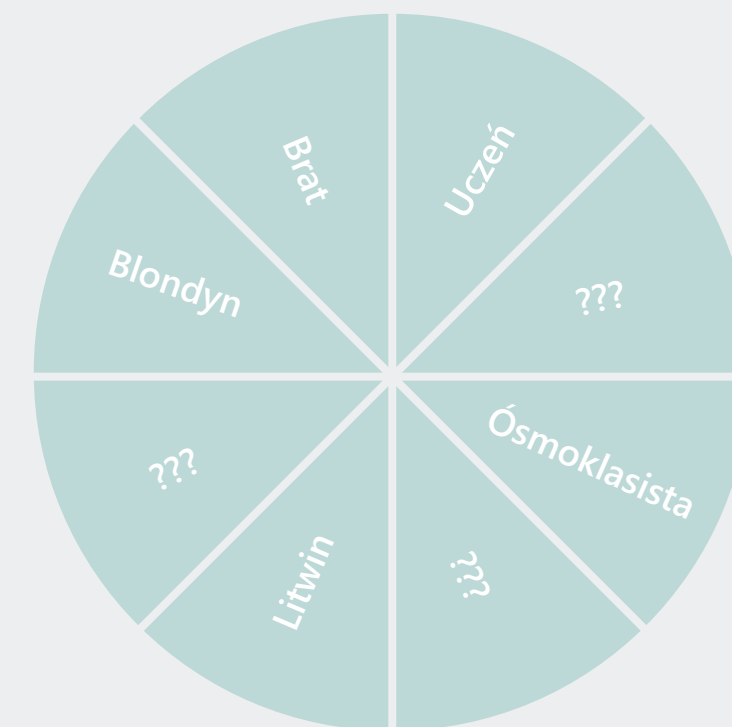
Proponuje się jedno z najbardziej popularnych i fundamentalnych ćwiczeń dotyczących praw człowieka: **Tożsamość**.

Do ćwiczenia potrzebne są kartki papieru i długopis dla każdego uczestnika. Każdy uczestnik musi narysować swój własny tort tożsamości, gdzie każda część reprezentuje jedną cechę. Wyjaśnijcie, że każda osoba może zdecydować, z ilu części może składać się jej tort.

Następnie należy poprosić każdego uczestnika o zaprezentowanie swojego tortu poprzez wymienienie części zapisanych przez uczestnika. Jeśli jest wielu uczestników, to można ich podzielić na grupy.

Na koniec proszę wspólnie przedyskutować:

- Dlaczego wybrali te cechy?
- Czy te cechy byłyby ważne, gdyby mieszkali w innym kraju?
- Czy inni mogliby rozpoznać te cechy u was?
- Dlaczego uważacie, że to ćwiczenie jest ważne z punktu widzenia praw człowieka?

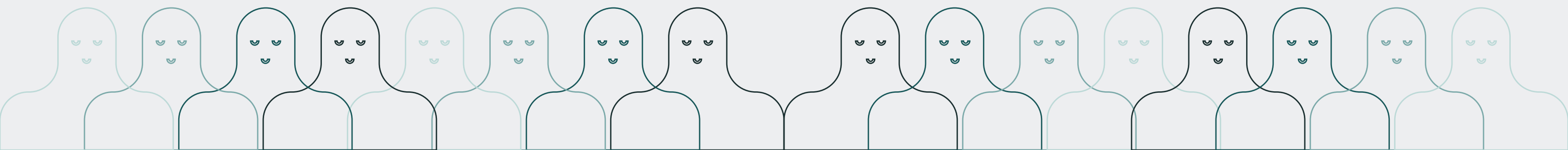

DODATKOWE INFORMACJE I REKOMENDACJE

Test o prawach człowieka:

- <https://okat.info/ngoli/zmogaus-teisi-gidas/zmogaus-teisi-gidas/kas-yra-zmogaus-teiss/lt>

Filmy, książki o Anne Frank.

© Žmogaus teisių balsas (Głos Praw Człowieka)
2021, Wilno

www.ztbalsas.lt
info@ztbalsas.lt

